

Een comfortabele waarheid - Groei naar een duurzame en solidaire economie

Conferentie - Tilburg, 10 januari 2008

<http://www.economischegroei.net> – info@economischegroei.net

Verslag workshop 5 - Groei en herverdeling

Inleider 1: Pieter Terhal - Zie tekst in aparte bijlage

Inleider 2: Leida Rijnhout

Verslag: Ilse Mertens

Leida begint haar inleiding met een korte voorstelling van VODO. Vervolgens geeft zij aan dat de kern van haar verhaal bestaat uit de Noord-Zuidverhoudingen. Op hun beurt wordt binnen deze Noord-Zuidverhoudingen de nadruk gelegd op de ecologische schuld (=natuurlijke hulpbronnen weghalen uit het Zuiden ten voordele van het Noorden). Hierbij moeten we volgens Leida leren inzien dat ontwikkelingswerk, thuiswerk is en dat wij het dus zijn die de kansen van het Zuiden belemmeren. Verder houdt Leida ook een pleidooi om in het kader van de herverdeling niet langer aan armoedebestrijding te doen, maar aan excessieve rijkdombestrijding, herverdeling dus.

Zie ook de presentatie in aparte bijlage

Stellingen

Stelling 1

Mens- en natuurwaarden gaan uit boven geldelijke belangen. Daarom moeten duurzame en solidaire welvaartsindicatoren leidend zijn bij het nemen van economische beslissingen.

Aangezien deze stelling ook erg aansluit bij andere workshops, wordt beslist om hier niet verder op in te gaan.

Stelling 2

Het huidige begrip en beleid van economische groei moet op de helling:

Verschuiving van materiele naar immateriële welvaartsvergroting;

Verschuiving van meer naar minder belasting voor mens en natuur;

Primaat van herverdeling boven verrijking.

Stellinginname van de discussianten

Diederik Samsom (lid Tweede Kamer, PvdA)

Zowel groei (= enkel het eigen belang dienen) als geen groei (= niets doen) is een laffe oplossing. Er is steeds een streven naar meer, naar groei. Het is niet de opdracht om die groei te stoppen, wel om de herverdeling op te nemen in die groei.

Streven naar langzamere groei, die zich beter verhoudt tot de herverdeling. Als je in Nigeria gaat herverdelen worden alle nigerianen hun inkomsten te laag. Er moet dus een selectieve herverdeling komen en dit niet enkel in het noorden maar mondiaal.

Abraham de Kruijf (IDA innovatie)

Belangrijk is wat wij van binnen vinden, dan kan er ook vanbuiten iets veranderen.

Waarden zijn om waar te maken en groei mogen we niet als doel zin, maar als resultaat. Binnen dit alles is het dus belangrijk dat we verantwoordelijk handelen.

Rob Gort (Directeur Bouwcarrousel BV, vml. Lid Derde Kamer)

Er zal een verschuiving moeten plaatsvinden naar goederen die niet meer overbodig zijn. Consuminderen van vervuilende producten en consumeren van alternatieven. De werkelijke zin van het leven zit

uiteindelijk in vriendschap... terwijl we verslaafd zijn geraakt aan het materiële. Belangrijk is ook de ruilvoet, met 1 euro kan je in China veel meer dan hier. We zullen iets moeten doen om deze ruilvoet weer in evenwicht te kunnen brengen.

Tuur Elzinga (Lid Tweede Kamer, SP)

De vraag "Hoe kom je tot de herverdeling?" stelt Tuur voorop in zijn visie over groei en herverdeling. Volgens hem zijn er 1000 oplossingen, maar blijft de vraag hoe men deze kan realiseren. Door wetten, dwang en belastingen was het antwoord dat Susan George hier in de voormiddag op gaf. Of is het heruitvinden van het Keynesianisme de oplossing? Je kunt heel wat doen, maar daarom is het nog niet steeds rechtvaardig. Het is een ideologisch beeld, maar geen horloge die je even kan terugdraaien. Sowieso moet je, volgens Tuur, de herverdeling op internationaal niveau aanpakken.

Francine Mestrum (ULB)

Volgens Francine is een positief verhaal nodig. Dit zit niet in het beklemtonen van de factor geluk. Als mensen steeds meer willen gebruiken, is dit een teken dat dit hen gelukkig maakt. Dus heeft het geen zin om dit tegen te spreken. Je moet streven naar meer gelijkheid in de wereld, want dit zorgt dan weer voor meer vrijheid en dat is wat mensen gelukkig maakt.

We moeten naar een duurzame welvaartsvergroting. We moeten niet de consumptie, maar de niet-duurzame consumptie terugdringen. Mensen willen niet consuminderen. De economische groei zoals vandaag is een oorzaak van armoede, hiervan moeten we af. Herverdeling moet mondiaal gerealiseerd worden, via belastingen om zo te komen tot meer gelijkheid en vooruitgang in noord en zuid.

Ted van den Bergh (directeur Stichting Triodos Foundations)

Mensen in Papoea-Nieuw-Guinea zullen het met die stelling niet eens zijn, want de kindersterfte is er 40%. Dit krijgt dus meer aandacht dan bijvoorbeeld de problematiek van illegale houtkap. Door dergelijke omstandigheden kunnen we niet verwachten dat er een revolutie zal plaatsvinden. Dit wil uiteraard niet zeggen dat we het niet eens zijn over waar we naartoe willen met onze ontwikkelingen.

Reacties van de zaal

We zijn het eens over groei en herverdeling, maar moeten we dan niet nadenken over een strategie? Want de kloof verdubbelt enkel, terwijl we blijven zeggen dat we de mensen moeten mee hebben (draagvlakverbreding). Tijd voor actie!

We moeten niet rijk worden van, maar verrijken door de groei.

De uiteindelijke balans is te vinden bij een gematigde groei in het noorden en een sterkere groei in het zuiden. Ondanks een vrij hoog inkomen kan je een kleine voetafdruk hebben.

Niet alle groei verhoogt de ecologische voetafdruk. BV: groei in de dienstensector.

Duurzame economische groei bestaat niet, zolang je het hebt over het groeien van het BNP.

We zijn de aarde aan het opvreten, het enige wat kan helpen is dat we de aarde groter maken, maar dat is niet mogelijk. De aarde gaat vooral tenonder aan een mensenplaag. We moeten de groei van de wereldbevolking stop zetten anders komen we tot oorlog en dat is nog erger.

Als we bijvoorbeeld allemaal (inclusief chinezen...) gaan auto rijden, hebben we zelf geen lucht meer om onze auto te starten. We kunnen niet a en b tegelijk hebben. Gelukkig heeft China het probleem wel op tijd ingezien en de geboortebeperving opgelegd.

Ook via technologische groei kunnen we duurzaam tewerk gaan.

Conclusie van de discussies over de stellingen

Er moet een verschuiving komen van materiële naar immateriële groei. We moeten dus op weg naar een selectieve en duurzame ontwikkeling, waarbij de Noord-Zuidverhoudingen niet uit het oog mogen verloren worden. Verder werd er geconcludeerd dat er drastische veranderingen nodig zijn en er een nood aan een strategie heerst. Zo is er bijvoorbeeld de noodzaak aan een nieuwe mythe, een nieuw verhaal (een positief verhaal van het streven naar gelijkheid om tot vrijheid te komen). Ten slotte worden ook zaken genoemd zoals begrenzing van de bevolkingsgroei en de vergroening van het belastingssysteem en de technologie.